

Op bladzijde 3 vindt u de wijzigingen in de Successiewet per 1 januari 2010

HET "BAKSTENEN-TESTAMENT"

Kan uw partner in uw woning blijven wanneer u overlijdt?

Wanneer u overlijdt worden uw nabestaanden met veel kosten geconfronteerd. Hierbij moet u niet alleen denken aan de kosten van de uitvaart maar ook aan de verschuldigde Erfbelasting over hetgeen uw nabestaanden van u erven. Naast deze éénmalige kosten ziet de langstlevende zich ook vaak geconfronteerd met een terugval in inkomen. De AOW van de langstlevende is lager dan die van beide echtgenoten samen. Het nabestaanden pensioen is veelal maar 70% van het voorheen genoten ouderdomspensioen. Naast het verlies van de partner is er vaak veel financiële pijn. Deze financiële pijn kan er zelfs toe leiden dat de langstlevende de woning moet verkopen of een hypotheek moet afsluiten tot dekking van alle kosten.

Dit roept de vraag op of er geen mogelijkheden zijn om de verschuldigde Erfbelasting omlaag te krijgen of zelfs terug te brengen tot nihil?

In het verleden heeft u wellicht een 'langstlevende' testament gemaakt. In dit testament is opgenomen dat u uw bezittingen nalaat aan uw partner. Uw kinderen krijgen een niet opeisbare vordering op de langstlevende van een geldbedrag gelijk aan de waarde van hun erfdeel. Vaak wordt er een rente bijgeschreven op de vorderingen van uw kinderen.

Onlangs voerde ik een bespreking met een echtpaar (beiden 70 jaar) met dergelijke 'langstlevende' testamenten. Ze hadden één zoon (40 jaar) en een aanvullend pensioen van € 25.000,00 per jaar (via de voormalige werkgever van de man). Het echtpaar had hun woning nog 'in de goede tijd' gekocht voor omgerekend € 50.000,00. De hypotheek voor een gelijk bedrag is nog niet afgelost. In de afgelopen decennia is hun woning gestegen tot maar liefst een waarde van € 675.000,00. Het huis is hun hele bezit. Spaargeld is er nauwelijks en het inkomen gaat op aan de huishouding en vakanties.

Ze vroegen mij of hun huidige testamenten nog voldeden. In beginsel was dit zo; alles moest naar de langstlevende en uiteindelijk naar hun zoon. Toen ik hen voorrekende hoeveel Erfbelasting er verschuldigd zou zijn bij overlijden van de eerste van hen beiden werd het een ander verhaal.

Ingeval de man als eerste zou overlijden gaat het als volgt:

De nalatenschap bedraagt de helft van het vermogen, te weten € 312.500,00. Zowel de vrouw als hun zoon erven ieder de helft van de nalatenschap te weten € 156.250,00. Omdat de zoon zijn erfdeel pas krijgt na het overlijden van zijn moeder, wordt een gedeelte belast bij zijn moeder.

De vrouw erft fiscaal gezien:

€ 156.250,00

€ 557.125,00 -/-

€ nihil

(vrijstelling, rekening houdende met het pensioen)

(belaste verkrijging)

De zoon erft fiscaal gezien:

€ 156.250,00

€ 19.000,00 -/-

€ 137.250,00

(vrijstelling)

(belaste verkrijging)

De zoon is € 15.650,00 verschuldigd aan Erfbelasting, welke moet worden voldaan door zijn moeder.

Is de verschuldigde Erfbelasting wellicht terug te brengen tot nihil?

Alternatief

Dit echtpaar zou kunnen overwegen een testament op te maken waarbij zij elkaar over een weer tot enig erfgenaam benoemen. Voor het geval de langstlevende overlijdt, benoemen zij hun zoon tot erfgenaam.

Dit werkt als volgt: in de Erfbelasting bestaat er een vrijstelling voor de langstlevende echtgenoot. Echtgenoten kunnen aan elkaar € 600.000,00 belastingvrij nalaten (vrijstelling voor het jaar 2010). Voor de volledigheid: de hoogte van de nabestaandenpensioenen heeft een drukkende werking op de hoogte van de vrijstelling. In het voorbeeld wordt de vrijstelling verlaagd tot € 557.125,00. Het meerdere wordt belast met Erfbelasting.

De testamenten zijn zo ingericht dat er zo optimaal mogelijk gebruik wordt gemaakt van de vrijstelling.

Ingeval de man als eerste zou overlijden gaat het als volgt:

De nalatenschap bedraagt de helft van het vermogen, te weten € 312.500,00. De vrouw erft de gehele nalatenschap. Bij het eerste overlijden erft de zoon nog niets.

De vrouw erft fiscaal gezien:

€ 312.500,00

€ 557.125,00 -/-

€ nihil

(vrijstelling, rekening houdende met het pensioen)

(belaste verkrijging)

Conclusie

Een testament waarbij de langstlevende tot enig erfgenaam wordt benoemd kan, ten opzichte van de veel gemaakte 'langstlevende' testamenten, zo uitwerken dat er bij het eerste overlijden geen Successiebelasting is verschuldigd. In het voorbeeld levert dit een besparing op van ruim € 15.000,00 aan Erfbelasting.

Het nastreven van een zo laag mogelijke belastingdruk bij het overlijden van de eerste van u beiden, zal er meestal toe leiden dat er over u beider overlijden gezien meer Erfbelasting zal zijn verschuldigd. Hier merkt u zelf echter niets van. Ingeval het echter de bedoeling zou zijn geweest dat er uiteindelijk zo veel mogelijk zou overblijven voor uw kinderen, zijn er andere testamentvormen die wellicht geschikter zijn.

Hoe één en ander voor u precies zou uitpakken is van een heel aantal factoren afhankelijk, zoals uw leeftijd, het aantal kinderen dat u heeft en de hoogte van bijvoorbeeld uw (aanstaande) pensioen.

Wij kunnen dit voor u nagaan en u adviseren over de juiste testamentsvorm.

WIJZIGINGEN IN DE SUCCESSIEWET PER 1 JANUARI 2010

Zoals wij al eerder dit jaar aankondigden gaat er op 1 januari veel veranderen. De termen successierecht en schenkingsrecht worden vervuld voor erfbelasting c.q. schenkbelasting. Inmiddels wordt duidelijk dat de wijzigingen verder gaan dan in eerste instantie werd vermoed.

Een bloemlezing:

Het **partnerbegrip** verandert aanzienlijk. Het huidige partnerbegrip is volgens de staatssecretaris te verbreed en hij stelt voor dit begrip te wijzigen. Op grond van het voorstel worden de volgende personen aangemerkt als partners:

- gehuwden;
- geregistreerde partners;
- samenwoners die gedurende zes maanden (erfbelasting) of twee jaren (schenkbelasting) samenwonen
beiden meerderjarig zijn; en
een gezamenlijke huishouding hebben gevoerd; en
een wederzijdse zorgverplichting zijn aangegaan in een notariële akte; en
- geen bloedverwanten in de rechte lijn zijn; en
- niet met een ander aan de genoemde voorwaarden voldoen.

Dit is een aanscherping van het partnerbegrip ten opzichte van de huidige wet, waardoor in minder gevallen een beroep gedaan zal kunnen worden op toepassing van de hoge partnervrijstelling voor de erfbelasting en/of op de toepassing van tariefgroep 1.

Aanvankelijk zou het zo zijn dat degenen die nu nog geen notarieel samenlevingscontract hebben dat na 1 januari 2010 wel moeten hebben. Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel is echter duidelijk geworden dat men de status van samenwoner ook bereikt als men 5 jaar ingeschreven staat op hetzelfde adres.

Ook de vrijstelling voor zogenaamde meerrelaties komt te vervallen, de samenwonervrijstelling tussen ouder en kind of kleinkind vervalt, tenzij er sprake zou zijn van zogenaamde mantelzorg door het (klein)kind, dat samenwoont met de ouder.

Overgangsrecht

De eis van een notarieel samenlevingscontract gaat pas in op 1 januari 2012.

Samenlevingscontracten getekend voor 1 januari 2012 worden geacht 6 maanden te bestaan

Nieuwe tarieven

Partner en Kinderen

0 – 118.000	10 %
118.000 en hoger	20 %

Kleinkinderen en achterkleinkinderen

0- 118.000	18%
118.000 en hoger	36%

Alle anderen

0 -118.000	30%
118.000 en hoger	40%

N.B. Kinderen van partner (ook ongehuwden) gelden als eigen kinderen (mits relatie is of wordt ontbonden door overlijden)

Nieuwe vrijstellingen erfbelasting

Partner	600.000,-
(klein)kinderen	19.000,-
Ziek of gehandicapt kind	57.000,-
Ouders	45.000,-
Anderen	2.000,-

Deze vrijstellingen gelden altijd (zogenaamde voetvrijstellingen)

Nieuwe vrijstellingen schenkbelasting

Kinderen	5.000,-
Kinderen 18-35 (eenmalig)	24.000,-
Of eenmalig 50.000,- i.v.m. de aanschaf van een eigen woning	

Anderen 2.000,-
(ook voetvrijstellingen)

Rente

Vanaf 1 januari geldt als "normrente" 6%.

Deze rente speelt een rol bij:

- het waarden van vorderingen;
- de papieren schenking (het schenken en weer teruglenen) indien er een lagere rente is overeengekomen dan 6%;
- de renteloze lening.

In al die gevallen zal m.i.v. 1 januari 2010 sprake moeten zijn van een jaarlijkse rente van 6%, omdat de wetgever er anders een bevoordeling in ziet die leidt tot het heffen van erf- of schenkbelasting.

Indien een lening renteloos en direct opeisbaar is ziet de fiscus daarin een jaarlijkse bevoordeling van 6%, die kan leiden tot heffing van schenkbelasting.

Er is voorzien in overgangsrecht dat bestaande contracten respecteert (mits de rente in redelijkheid zakelijk is)

Bij de papieren schenking moet de rente ook jaarlijks daadwerkelijk zijn betaald.

Afschaffing van het recht van overgang

De huidige successiewet kent het recht van overgang. Dit recht (belasting) wordt geheven over de waarde van specifieke in Nederland gelegen vermogensbestanddelen, zoals onroerende zaken die worden verkregen door schenking of erfrecht van een niet in Nederland wonende schenker of erflater. De staatssecretaris acht deze regeling niet in overeenstemming met Europees recht, bovendien is de jaarlijkse opbrengst relatief laag.

Bedrijfsopvolgingsfaciliteiten (BOF)

Ook nu al kent de Successiewet een zeer ruime vrijstellingsregeling bij de vererving of schenking van ondernemingsvermogen of aanmerkelijk belang aandelen in een vennootschap met een onderneming. In de nieuwe regeling vinden wij de volgende wijzigingen:

- het verlenen van een voorwaardelijke vrijstelling van 1 miljoen euro en 83 % van het gekwalificeerde ondernemingsvermogen boven de 1 miljoen euro. Voor de resterende 17 % wordt rentedragend uitstel verleend;
- het vervallen van de voorwaarde van de BOF bij schenking dat de schenker de leeftijd van 55 jaar heeft bereikt of in bepaalde mate arbeidsongeschikt is;
- de invoering van de bezitsei voorafgaand aan het overlijden van een jaar en voor schenking van vijf jaar. Dit om te voorkomen dat in het zicht van overlijden ondernemingsvermogen (of aanmerkelijk belang aandelen) wordt aangeschaft;
- onder omstandigheden valt ook het door de ondernemer aan de onderneming beschikbaar gestelde onroerend goed en ander vermogen onder de BOF;
- bij aanmerkelijk belang aandelen wordt tevens in de faciliteiten begrepen het beleggingsvermogen tot maximaal 5 % van het ondernemingsvermogen (Nu is dat 15 %)
- de voortzetter moet de onderneming tenminste 5 jaar voortzetten, de houder van een aanmerkelijk belang (meer dan 5 % van het geplaatste aandelenkapitaal) moet die aandelen tenminste 5 jaar houden, de onderneming mag in die 5 jaar niet gestaakt worden.

Introductie regeling afgezonderd particulier vermogen

De staatssecretaris heeft aangekondigd de vereenvoudiging en verlaging van de tarieven te willen financieren door o.a. het gebruik van doelvermogens als de trust, buitenlandse stichtingsvormen etc. tegen te gaan.

In de wet Inkomstenbelasting wordt een regeling geïntroduceerd (artikel 2. 14a Wet IB 2001) die doorwerkt in de Successiewet. Het betreft hier afgezonderde vermogens waarmee een particulier belang wordt beoogd, tenzij tegenover de afzondering van dit vermogen:

- a) een uitreiking van aandelen heeft plaatsgevonden, of
- b) een zogenaamde economische deelgerechtigdheid is ontstaan.

Als hoofdregel wordt gesteld deze afgezonderde vermogens als fiscaal transparant aan te merken. Het vermogen en de inkomsten worden aan de inbrenger toegerekend. Bij diens overlijden worden het vermogen en de inkomsten toegerekend aan de erfgenamen. Als de inbrenger een begunstigde bij leven een juridisch afdwingbaar recht geeft op het vermogen, wordt dat gezien als een schenking.

Overige wijzigingen

1. Bij het verstrekken van een renteloze direct opeisbare lening wordt de schuldeiser geacht van dag tot dag het vruchtgebruik te hebben geschonken. Dit betekent dat er aan het einde van elk jaar aangifte schenkbelasting gedaan moet worden voor het in dat jaar door de schuldenaar genoten voordeel; (Als het meer bedraagt dan het jaarlijks vrijgestelde bedrag)
2. Indien een herroepelijke schenking wordt opgeëist, wordt bij het teruggeven van de eerder betaalde schenkbelasting rekening gehouden met het door de schuldenaar genoten voordeel tijdens diens bezitperiode(berekend naar 6% per jaar);
3. Ook in de Natuurschoonwet gaat een bezitseis van een jaar gelden;
4. Het genoten voordeel bij verkoop met uitgestelde levering van bijvoorbeeld een onroerende zaak (bestaande uit de waardestijging na verkoop) zal in de heffing van erfbelasting worden betrokken;
5. Uitkeringen van levensverzekering waarbij het verzekerde lijf optreedt als verzekeraar (dan wel diens partner), worden in de heffing van erfbelasting betrokken
6. Indien een erfachtelijke verkrijger binnen 30 dagen na de verkrijging overlijdt, dan wordt de erfbelasting op verzoek verminderd tot nihil;
7. Voor de erf- en schenkbelasting wordt als waarde van een onroerende zaak aansluiting gezocht bij de WOZ-waarde in het jaar voorafgaande aan de verkrijging;
8. Diverse fictiebepalingen worden opnieuw geformuleerd en daarmee aangescherpt. Ook de zogenaamde ik/opatamenten en turbotestamenten worden bestreden
Fictiebepalingen brengen bepaalde rechtshandelingen binnen de werking van de Wet Schenk- en erfbelasting, die daar letterlijk niet zouden onder vallen. Bijvoorbeeld een schenking gedaan binnen 180 dagen voor het overlijden van erflater, het tijdens leven reeds overdragen van vermogen, maar onder voorbehoud van het genot, begunstiging in een polis van levensverzekering, schuldigerkenning onder voorwaarde van overlijden etc. etc.

Indien u naar aanleiding van het vorenstaande nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met ons kantoor (020-5317070) en vragen naar J. Borren of naar een van de andere notarissen of kandidaat-notarissen.

Hoewel de uiterste zorg besteed is aan de inhoud van deze nieuwsbrief aanvaardt Mr M.J. Meijer Notarissen N.V. geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid, noch voor de gevolgen daarvan.